

dr hab. Jerzy Durczak, prof. UMCS

Instytut Anglistyki UMCS

Recenzja pracy doktorskiej Marty Giersz "Dominant Motifs of the
'Imaginary South' Reflected in Country Music Lyrics"

Tematem pracy doktorskiej Marty Giersz jest amerykańska muzyka country. Autorka pisze obszernie o jej historii, odmianach i głównych przedstawicielach, jednak interesuje ją przede wszystkim obraz Południa Stanów Zjednoczonych, jaki wyłania się z tekstów tego bardzo amerykańskiego gatunku. Marta Giersz stawia tezę, że obraz ten nie ma wiele wspólnego z rzeczywistością amerykańskiego Południa i jest wyidealizowaną oraz upiększoną wizją regionu i jego historii. To, że Południe w tekstach country w niewielkim tylko stopniu przypomina krainę znaną choćby z prozy Williama Faulknera jest dość oczywiste – trudno przecież znaleźć w muzyce country piosenki, których autorzy wypowiadają się na temat kwestii rasowych czy konfliktów społecznych. Autorka nie dokonuje więc w pracy jakichś zaskakujących odkryć, lecz stara się skatalogować, opisać i przeanalizować te wszystkie elementy w tekstach muzyki country, które kreują romantyczny obraz Południa.

Marta Giersz wzięła na warsztat temat ambitny i stosunkowo mało opracowany, za co z pewnością należy się jej uznanie. Pisanie o kulturze popularnej nie jest wbrew pozorom łatwe i wymaga dużego zdyscyplinowania metodologicznego, zaś konieczność przeanalizowania ogromnej liczby nie zawsze najwyższych lotów tekstów wymaga też cierpliwości i samozaparć. Doceniając ambicję autorki, jej umiejętności analityczne, znajomość obszernego i zróżnicowanego pod względem metodologicznym materiału krytycznego, muszę jednak zwrócić uwagę na niedostatki pracy, a jest ich dość dużo.

Jeden z nich to nadmierna eklektyczność metodologiczna. To prawda, że badając muzykę country jako zjawisko kulturowe należy wyjść poza klasyczną analizę tekstu i wprowadzić metody typowe dla *cultural studies*. Jednak ważne jest, by nie mnożyć nadmiernie stosowanych metod badawczych, bo może to powodować chaos poznawczy u czytelnika, nie przyczyniając się w sposób istotny do udowodnienia zakładanej tezy. Autorka zapowiada we wstępie, że stosować będzie wiele różnych metod badawczych i że często będzie powoływać się na teksty autorstwa reprezentujących bardzo różne dziedziny badaczy, jednak czytając jej pracę trudno zorientować się, czy wszystkie wspomniane metody badawcze rzeczywiście pomagają autorce w dojściu do konkluzji.

Wątpliwe jest, na przykład, odwoływanie się do muzykologii. W jednej z części pracy autorka próbuje opisać stronę muzyczną analizowanych piosenek i nawet zamieszcza tabelkę, którą nazywa "Musicological analysis of country songs about patriotism and politics". Pomijając fakt, że analiza ta jest mocno rudymmentarna i nazwanie jej "muzykologiczną" jest chyba nadużyciem, to jej związek z tematem pracy jest bardzo luźny. Nigdzie w pracy nie jest bowiem w przekonujący sposób wyjaśnione w jaki sposób tonacja czy tempo analizowanych piosenek wpływają na kreowany przez autorów tekstów country obraz Południa.

Dysertacja zawiera zresztą bardzo dużo innych niepotrzebnych dla udowodnienia założonej tezy elementów, takich jak chociażby zajmująca kilka stron i całkowicie zbędna tabelka zatytułowana "Meaning of country songs about politics and patriotism, the South and Southern symbols", informacje o instrumentach używanych w muzyce country (autorka informuje nawet czytelnika, ile strun ma banjo) czy wikipedyczne informacje na temat historii Południa. Jestem przekonany, że praca zyskałaby wiele, gdyby autorka pozbyła się tych i wielu innych, często bardzo obszernych, fragmentów oraz zrezygnowała z irytującej

dygresyjności i podawania informacji należących do kategorii *common knowledge*. Czytając pracę można odnieść wrażenie, że dla autorki ważniejsze jest przekazanie wszystkiego co wie o *country music*, niż precyzyjna i logiczna argumentacja ściśle powiązana z zapowiedzianym tematem pracy. Marta Giersz choć nie zapomina o swoim głównym temacie, to jednak zbyt często odchodzi od niego podając masę informacji albo powszechnie znanych, albo łatwych do znalezienia chociażby w Internecie.

Brak dyscypliny w konstruowaniu wyводу i coś co określiłbym terminem "gadatliwość badawcza" to inne wady pracy. Na przykład, w niepotrzebnie obszernym wstępie autorka sporo miejsca poświęca uzalaniu się na niedostępność opracowań krytycznych na temat muzyki country w Polsce i na konieczność poszukiwania niezbędnych do napisania pracy tekstów krytycznych w Internecie. Skarży się, że musiała spędzić "an endless number of hours on YouTube, Spotify or Billboard's website" (14), a nawet (o zgrozo!) w poszukiwaniu materiałów musiała odbyć podróż do Stanów Zjednoczonych. Jeśli istotnie w odczuciu autorki szukanie tekstów poza wspomnianymi przez nią bibliotekami uniwersyteckimi w Gdańsku i Bydgoszczy jest heroizmem badawczym, to jednak nie powinna tymi przemyśleniami dzielić się publicznie. Uskarżanie się na trudności w dostępie do tekstów piosenek czy opracowań krytycznych i wyrażana przez autorkę irytacja, że w Bydgoszczy i Gdańsku nie może znaleźć wszystkich potrzebnych jej materiałów, to zachowanie bardzo niepoważne, a nawet nieco komiczne. Wstęp zawiera wiele innych informacji i dygresji, które autorka z pożytkiem dla pracy mogłaby wyeliminować.

Korzystne dla pracy byłoby też, gdyby autorka nie nadużywała w niej zaimka osobowego "I". Zaczynanie kolejnych zdań od "I" (a zdarza się to nader często) zwłaszcza tam, gdzie autorka informuje o swoich

założeniach badawczych, świadczy o pewnej nieporadności w przekazywaniu myśli i sprawia wrażenie, że woli ona pisać o sobie niż o muzyce country. Co ciekawe, irytujące "I" widzimy nie tylko w mającym charakter wstępu rozdziale pierwszym, ale także w rozdziałach kolejnych. Dzieje się tak dlatego, że zamiast uporać się z opisaniem metodologii i planów badawczych we wstępie, autorka zaczyna każdy kolejny rozdział pracy od uwag na temat jego struktury. Wydaje się, że – by użyć porównania z dziedziny muzyki – autorka długo stroi instrument, zamiast wreszcie zacząć na nim grać.

Te części pracy, gdzie Marta Giersz przechodzi wreszcie do meritum nie budzą większych zastrzeżeń. Zarówno precyzyjne wyodrębnienie kategorii tematycznych typowych dla muzyki country, jak i analiza tych kategorii czy poszczególnych tekstów są w sumie dość poprawne. Jednak szkoda, że autorka nie zechciała poświęcić choćby kilku stron na wykazanie, w jaki sposób ten zakres tematyczny muzyki country poszerzony został przez twórców tak zwanego *alt. country*, stosunkowo młodego podgatunku muzyki country, który jest jednocześnie swojego rodzaju polemiką z wizją Ameryki przedstawioną przez klasyczną odmianę tej muzyki. Wprawdzie autorkę interesuje głównie tradycyjna odmiana country, to jednak poświęcenie kilku akapitów informacji o tekstach *alt.country* mogłoby powiedzieć coś ważnego o ewolucji gatunku.

W części związanej z głównym tematem pracy autorka zawarła wiele spostrzeżeń słusznych i interesujących. Szkoda jednak, że od czasu do czasu zdarza jej się też zamieszczać stwierdzenia niepotrzebne, oczywiste i banalne, a co gorsza często wyrażone w sposób nieporadny. Oto kilka przykładów:

"In the American English words put into country lyrics have their defined meaning for their listeners". (str. 25)

"People memorize pieces of music and recall them easily". (str. 51)

“What is country music? The *country* in “country music” does not mean a *state* but it means *the countryside* because the culture of the South can be called a culture of the countryside, of country civilization which was rooted in economic conditions”. (str. 54)

“Often the lead vocalist of the band is the source of the emotional content so from time to time I will provide some biographical details about the artist’s life”. (str. 54)

“Words put into a song stem from the things that happen in life and reflect them, that is why they are so fascinating”. (str. 99)

“In the following part of the chapter I have decided to enumerate several characteristics of the country style basing on the analyzed songs”. (str. 143)

“As I have already discussed in the previous chapter on musicological analysis, country music sounds real and sincere when it sounds Southern” (str. 144)

“Parton creates a very interesting image of a woman, which in the traditional male perspective fetishizes women with big breasts and hourglass figure”. (str. 153)

“The number of country love songs is endless. Love in country music is intense, committed, it releases hormones (dopamine, oxytocin)...” (str. 154)

“A narrative tells a story, a legend, or a myth. People tell them to describe the reality, their experiences and their emotions in various contexts”. (str. 242)

“Cash was also one of the historians who saw the fact that the South was largely created as a unique place thanks to the juxtaposition with the North”. (str. 180)

Przykładów tego typu jest, niestety, w pracy znacznie więcej.

Szkoda, że na dysertację Marty Giersz nie spojrział wcześniej *native speaker*, bo uchroniłby z pewnością autorkę od popełniania błędów takich jak pisanie "socio-economical" zamiast "socio-economic" (str. 5, 20) czy "in case of" zamiast "in the case of" (str. 44). Pomoc *native speakera* ustrzegłaby też autorkę od napisania: "Fiddling has existed in the United States prior to the beginning of country music..." (str. 64) czy "One of the deepest analysis has been presented by Peter Applebome in 1996" (str. 188). Przypadków nieprawidłowego użycia czasów jest w pracy dość dużo.

W dysertacji znaleźć można też sporo błędów interpunkcyjnych oraz literówek. Rażą też krótkie, nawet dwuzdaniowe i często niepowiązane ze sobą akapity, niewprowadzone odpowiednio cytaty, niepełne zdania, a także błędy w nazwach zespołów, o których pisze autorka (nie the "Rolling Stones", a "The Rolling Stones", nie the "Byrds" ale "The Byrds" i tak dalej). Rozczarowuje też rozdział podsumowujący, który zamiast precyzyjnej syntezy zawiera sporo powtórzeń i banałów.

Oczywiście oprócz tych licznych niedociągnięć i zaniedbań, praca zawiera też elementy wysoce satysfakcjonujące. Autorka zdecydowała się zająć tematem trudnym i ciekawym i w tych rozdziałach, gdzie koncentruje się na temacie głównym, zamieszcza sporo ciekawych analiz. Przeanalizowała ponadto ogromną liczbę tekstów, zapoznała się z bogatym materiałem krytycznym, który umiejętnie wykorzystała w analizie i starała się wielostronnie naświetlić analizowane zjawiska. Dlatego też, pomimo wszystkich uwag krytycznych, uważam, że praca jej może być dopuszczona do publicznej dyskusji.

Lublin, 10.01.2018

